

ἔχων ἀκμαίας τὰς σωματικὰς δυνάμεις, ἰσχυρός, εὐρωστος Ἦπ. (Ἄρτ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Συνών. βαρβατός. Πβ. ἀβγονλλᾶτος. 3) Τὸ οὐδ. ἀβγατο οὐς. εἶδος φαγητοῦ ἐξ ὧν καὶ ἄλλων συστατικῶν Ἦπ. (Ἄρτ.)

ἀβγατούδι τό, Ἀθῆν. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀβγατίζω σχηματισθὲν διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦδι καθὼς καὶ πελέκω-πελέκοῦδι κατὰ τὰ πολλὰ ἐξ οὐς. ὑποκορ. εἰς -οῦδι. Πβ. καὶ ἀβγατίδι.

Μικρὸν τεμάχιον ὑφάσματος, διὰ τοῦ ὁποίου αὐξάνεται τὸ ὕφασμα φορέματος, ἥτοι συμπληροῦται τὸ ἐλλεῖπον αὐτοῦ: Τὸ σακκάκι θέλει λιγάκι ἀβγατούδι. Συνών. ἀβγατίδι 1, ἀβγάτισμα 1 β.

ἀβγατυνέσκω ἀμάρτ. βγατυνέσκω Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἀβγάτυνα ἀορ. τοῦ ρ. ἀβγατένω. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. μένω-ἔμεινα-μεινέσκω.

Ἀμτβ. αὐξάνομαι, πληθύνομαι. Μετβ. αὐξάνω, πολλαπλασιάζω.

ἀβγάτωμα τό, Θράκ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀβγατίζω παρασχηματισθὲν κατὰ τὰ ἐκ τῶν εἰς -ώνω ρ. παραγόμενα.

Ἡ ὑπερτίμησις τῆς ἀξίας πράγματός τινος ἐν πλειστηριασμῷ. Συνών. ἀβγάτισι 2, ἀβγάτισμα 2.

* **ἀβγὰ** ἡ, ὠβέα Πόντ. (Χαλδ.) ὠβγέα Πόντ.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀβγά.

Ἡ ὁσμὴ τοῦ φύου, μόνον κατὰ αἰτιατ. ὡς ἀντικ. τοῦ ρ. μυρίζω ἐνθ' ἀν.: Ὁβέαν μυρίζ' (ἔχει ὁσμὴν φύου) Χαλδ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀβγίλα.

ἀβγελοπουλλεὰ ἡ, Θήρ. ἀγγελοπουλλεὰ Ἀνάφ.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀβγελόπονλλο. Ὁ μετασχηματισμὸς κατὰ τὰ εἰς -εὰ δηλωτικὰ φυτῶν.

Τὸ φυτὸν ματθαιολία ἢ πολιά (mathiola incana) τῆς τάξεως τῶν σταυρανθῶν (cruciferae) τῆς δημόδους οἰκογενείας τῶν λουλουδιῶν. Συνών. βιόλα, βιολέττα, μανιτζά, φραγκοκόρακας, χερνεά. [**]

ἀβγελόπουλλο τό, Θήρ. ἀγγελόπουλλο Ἀνάφ.

Ἐκ τῶν οὐς. ἀβγέλα (βιόλα) καὶ πουλλί (ἄνθος). Τὸ ἀγγελόπουλλο ἐκ παρετυμ. πρὸς τὸ ἄγγελος.

1) Τὸ ἄνθος τῆς ματθαιολίας τῆς πολιάς Ἀνάφ. Θήρ. 2) Περιφραστικῶς ἀβγελόπουλλο κίτρινο, τὸ φυτὸν χείρανθος ὁ κοινὸς (cheiranthus cheiri) τῆς τάξεως τῶν σταυρανθῶν (cruciferae), τὸ ἀρχ. φλόγινον τὸ ἄγριον, με' ἄνθη κίτρινα. Συνών. κίτρινη βιολέττα, κίτρινη χερνεά, κουνούκλα, μανιτζά. [**]

ἀβγίλα ἡ, ἀμάρτ. ἀβγίλα Παξ.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀβγὸ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίλα, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,248 κέξ.

Ἡ ὁσμὴ τοῦ φύου, μόνον κατὰ γενικ. ὡς ἀντικ. τοῦ ρ. μυρίζω: Μυρίζει ἀβγίλας (διὰ τὴν κατὰ γενικ. σύντ. πβ. τὰ ὅμοια αὐτόθι μυρίζει θανατίλας-κατουρίλας-τυρίλας κτλ.) Συνών. ἀβγέα, ἀβγουλέα, ἀβγουλλήθρα II, ἀβγουλλίλα.

ἀβγίτης ὁ, ἀμάρτ. ἀβγίτης Μακεδ.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀβγά.

Εἶδος ἀμανίτου ἔχοντος καρπικὸν σῶμα ψοειδές. Συνών. ἀβγονλλίτης 2. [**]

ἀβγὸ τό, ὠβὸν Καπ. (Ποτάμ. Σινασσ. Φλογ.) Πόντ. (Κοτύωρ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) ὠβὸ Καπ. ὠβὸ Καπ. (Σινασσ. κ. ἄ.) ἄβὸ Καπ. (Φάρας.) οὐὸ Ἀπουλ. (Καλημ.) ὠβγὸν Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) ὠβγὸ Καπ. (Ἀνακ. Ἀραβάν. Σίλ. Σινασσ. Φάρας. Φερτ.) Πόντ. (Ὁφ. κ. ἄ.) βγὸ Καπ. (Ἀξ.) ἀβγὸν Κάρπ. Κάσ. Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀβγὸ κοιν. ἀβγὸ Ἀπουλ. Χίος ἀβκὸν Κύπρ. ἀφκὸν Κύπρ. ἀβκὸ Ἀστυπ. Ρόδ. ἀβουγὸ Τσακων. ἀβγὸ Ρόδ. ἀβγὸ Ἀπουλ. (Κοριλ.) ἀβουγὸ Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀβουγὸν Καλαβρ. (Μπόβ.) ἐβγὸ Καπ. (Ἀξ.) Πόντ. (Ἰνέπ.) Πληθ. ἄβγατα Χίος.

Μεσν. ἀβγὸν ἐκ τοῦ ἀρχ. ὠόν. Περὶ τῆς φωνητικῆς ἐξελέξεως τοῦ νεωτ. τύπ. ἐκ τοῦ ἀρχ. ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,322 καὶ 328-9. Τὸ ἀβγατα παρεξετάθη ὅπως καὶ τὸ ἀλόγατα, προσώπατα παρὰ τὸ ἄλογα, πρόσωπα κττ.

1) Τὸ φὸν παντός ἐν γένει φωτόκου ζφου, κατ' ἐξοχὴν δὲ τῆς ὄρνιθος κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Καπ. (Ἀνακ. Ἀξ. Ἀραβάν. Ποτάμ. Σίλ. Σινασσ. Φάρας. Φερτ. Φλογ.) Πόντ. (Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Σινώπ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) Τσακων.: Ἀβγὸ γερό - κλούβιο - οἴριο - δίκκορκο - μονόκορκο. Ἀβγὸ ὠμὸ - χτυπητὸ - ταραχτὸ - ρομφηχτὸ - νερονλλὸ - μελᾶτο - μισοβρασμένο - βραστὸ - ψημένο - τηγανιτὸ. Ἀβγὸ σφιχτὸ - κόκκινο - πασκαλινὸ - βαμμένο. Βάφω - βράζω - τηγανίζω - τσουγγρίζω ἀβγά. Ἀβγά τῆς Λαμπρῆς (τὰ ἐρυθροβαφῆ φὰ τοῦ Πάσχα). Ἀβγά μάτια (διὰ τὴν σημ. πβ. ἀβγομάτι). Ἡ κόττια γεννᾷ - κάνει ἀβγά κοιν. Ἡ κλωσσοῦ πυρώνει τ' ἀβγά Κρήτ. κ. ἄ. Ἡ κοσσοάρα ἐποίκεν ἔναν ὠβὸν (ἢ ὄρνις ἔκαμεν ἐν φὸν) Χαλδ. Τοῦ πουλλίων τ' ὠβγά (τῶν πτηνῶν τὰ φὰ) Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ. Τὰ πουλλία κονέον τὰ σὰ τσαὶ οὐάλλον τὰ πουλλία (τὰ πτηνὰ ἐπφάζουν τὰ φὰ καὶ βγάλλουν τὰ πουλλία) Καλημ. Ἀβγά τῆς ἀχελώνας Μέγαρ. || Παροιμ. φρ. Ἐχασε τ' ἀβγά καὶ τὰ καλάθια (ἐπὶ τοῦ ἀπολέσαντος τὸ πᾶν) σύνθηθ. Τὸν καθαρίζουν σὰν ἀβγὸ (ἐπὶ τοῦ ἀπείρου χαρτοπαίχτου, τὸν ὁποῖον ἀπογυμνώνουν ἀπὸ τὰ χρήματα οἱ ἔμπειροι) Ἀθῆν. Κούρειε τ' ἀβγὸ καὶ πᾶρε τὸ μαλλί του (ἐπὶ πενεστάτου ἀνθρώπου, παρὰ τοῦ ὁποῖου οὐδὲν δύναται τις νὰ λάβῃ) Κεφαλλ. Πληθήκανε τὰ σκουτὰ ποῦ γινήκανε ἀβγὸ (πολὺ λευκά, καθαρὰ) Πελοπν. (Μάν.) Ἀπὸ τ' ἀβγὸ βγαλμένος (ἐπὶ ἀνθρώπου ἀκμαίου, ζωηροῦ καὶ ἰγυοῦς ἢ ἐπὶ τοῦ κομψοῦ εἰς τὴν ἐνδυμασίαν) Ἀθῆν. Ἀνδρ. Ἀκόμη δὲν ἐβγήκεν ἀπὸ τ' ἀβγὸ (ἐπὶ ἀνηλίκου καὶ ἀπείρου) Ἀθῆν. Κρήτ. κ. ἄ. Ἡ χρῆσις αὕτη τῆς λ. ἤδη μεσν. Πβ. Θανατ. Ρόδ. στ. 574 (ἐκδ. Wagner σ. 50) «δὲν σώνει νὰ βγῇ ἀπὸ τ' ἀβγὸν καὶ θέλει νὰ φιλήσῃ». Τοῦ ἔκαναν τὴν κεφαλὴν του ἀβγὸ (δηλ. ἔκειραν αὐτὸν ἐν χρῶ) Κρήτ. Διὰ τὴν μεταφ. χρῆσιν πβ. Ἀνθολ. Παλατ. 11,398 «τὴν κεφαλὴν βάπτων τις ἀπώλεσε τὰς τρίχας αὐτὰς | καὶ δαυὸς ὢν λίαν φὸν ἄπας γέγονεν». Ἐκεῖ ποῦ πάει μαῦρα ἐβγά γεννᾷ (ἐπὶ τοῦ δημιουργοῦντος δυσχερείας) Ἰνέπ. Μαῦρα ὠβὰ ἐποίκεν (ἐπὶ τοῦ ἀποκτήσαντος κακὴν φήμην διὰ τὰς κακὰς πράξεις του ἢ ἐπὶ ἀποτυχόντος εἰς ἔργον τι) Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ. Με τὰ κόλλ' να ἀβγά! (πρὸς τὸν σπανίως ἢ μετὰ μακρὰν προσδοκίαν ἐρχόμενον καὶ διὰ τοῦτο ποθητὸν καθιστάμενον ὡς εἶναι ποθητὸν τὸ Πάσχα με' τὰ κόκκινα φὰ) Ἦπ. (Συνών. φρ. σὰν τὰ χιόνια!)

